

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

92

Szerző

Cím *Ujházi Ede jubileuma.*

Ujházi Ede

Idő "1910"

Forrás: *Pesti napló*

Bp.

1910 XII/28

(Köt. v. füz.)

helyszám

Ujházi Ede jubileuma.

Koszoruk garmadáival, üdvözlőbeszédék sergével köszöntötték ma Ujházi Edét a Nemzeti Színház színpadán, ekként ünneplve negyvenedik évfordulóját a nevezetes dátumnak, hogy Ujházi a színház tagjainak sorába lépett. Negyven év alatt az ország első színházának akkori újoncából az ország első színművésze lett és ehhez méltóan volt az ünneplés is, melylyel ma körülfojták. Királyi elismerés, miniszterek és államtitkárok üdvözlő írásai, színházak, kulturegyesületek, kaszinók delegáltjainak szónoklatai, a művész szülővárosának: Debrecennek külön küldöttségtől hozott gratuláló üzenete, a főváros polgármesterének allokúciója: — így halmozódott egymásra a sok köszöntés és Ujházi Ede, aki oly sokszor meghatott bennünket, most kénytelen volt elviselni, hogy ő se vonhassa ki magát a meghatottság alól. A lelkes és meleg szeretetre, mely a tapsból, írott és kimondott szavakból feléje dobogott, azzal a mély és elnyomhatatlan könyektől kísért megindultsággal válaszolt, mely minden ékesszólásnál ékeesebben szóló tolmácsolása az ünnepi érzésnek.

A jubileumhoz, ha még annyira az örvendezéstől származik is az elnevezés, mindig hozzávaló a meghatottság; Ujházi Ede jubileumával azonban ez még a rendesen is harmonikusabban egyezik. A nagy művész mellett a nagyszerű embernek szól az ünneplés, a kimagasló színészi zseni mellett a nagy szívnek, mely a művészt valami családi közelségbe hozta a közönséggel, oly köteléket font közte és köztünk, hogy a hódolatban, melylyel iránta viseltetünk, ugyanakkora része van a szeretetnek, mint a csodálatnak és ez a párosodás nem

elégzik meg az ünneplés díszével, hanem a szívek adóját: a megindultságot is beköveteli. Kérzett ez minden köszöntő szóból és amit a küldöttségi szónokok mondtak, azt valóban nemcsak a maguk nevében, de egyszersmind a távollévők képviselőjében mondhatták. Azt fejezték ki, ami az egész magyar közönség érzése és amit mindenki gondol, ha Ujházira gondol.

Talán triviálisan hangzik, de bizonyos, hogy ma Ujházi Ede az ország legnépszerűbb embere. Az, aki legteljesebben hódította meg kortársait és akit mindenek között a legtöbb szeretet veszi körül. Szinte azt mondhatnók, hogy nemzeti intézménynek számítjuk az ő ittélését; nélküle nem teljes se a főváros, se az ország. A szó legszebb értelmében hozzátartozik Budapest nevezetességéhez és eleven kincse az országnak. Olyan, amelylyel büszkélkedünk és amelyet kényeztető gyöngédséggel környezünk. Bizonyára a művész megkülönböztetett nagy talentuma alapozta meg a népszerűséget, de az is kétségtelen, hogy Ujházinak, az embernek személyes varázsa, kedélyének elbájoló gazdagsága tartja fenn és intatja betetőzésre. A sors így teszi jóvá, amit az idő futása elvon. Ma már ritkábban láthatjuk színpadon; de a művészért cserébe mi megkapjuk a remek embert, ő pedig a megújuló külön-külön sikerek után az állandó és változatlan hódolatot.

Csodálatunkat tehetségével szerezte meg; szeretetünk maga-magának az érdeme. Hálásak vagyunk iránta a sok gyönyörűségért, melylyel a színpadon tett bennünket adósaivá és hálásak azért a megvesztegető valóságért, melyet itt künn az életben a maga eleven jelenségében mutat. Mindnyájan, kiknek a sors megengedte, hogy magunkénak valljuk: sok jóban részesed-

tünk általa és illő megragadnunk az alkalmat, hogy érte köszönetet mondjunk neki.

Az ünnepség első része délután öt órakor kezdődött. Megjelent az ünneplésen a főváros társadalmának színe-java. A Nemzeti Színház hatalmas nézőtere egész a karzatokig zsúfolásig megtelt, a páholyokban a legkiválóbb előkelőségek foglaltak helyet. Ott voltak: Molnár Viktor, Balogh Jenő, Berezényi Viktor államtitkárok, dr. Boda Dezső főkapitány, Bárczy István polgármester és még nagyon sokan mások. A színpadon a Nemzeti Színház tagjai, valamint a különböző küldöttségek gyülekeztek. A hatalmas nagy termet ábrázoló színpad

közepén egy aranyos karosszék állott. Kétoldalt helyezkedtek el a küldöttségek tagjai.

A szimfónikus zenekar Kun László karnagy vezetésével a Himnuszt játszotta és ennek hangjainál vonult be Blaha Lujza káriján a mester. Hatalmas tapsvihar fogadta. A pazarul kivilágított nézőtér mindenki tapsolt és éljenzett. Ujházit leültették ezután a karosszékekbe és megkezdődött az ünnepség.

Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója lépett először a mester elé. Felolvasta a királyi kéziratot, majd gróf Zichy János és Hieronymus Károly minisztereknek s Molnár Viktor és Balogh Jenő államtitkárnak üdvözlő iratát. Azután Berezényi Oszkár a Nemzeti Színház tagjainak a nevében üdvözölte a mestert. Váradai Sándor az Operaház tagjainak a nevében beszélt, majd Könyves Tóth Mihály debreceni kulturánácsos tolmácsolta a mester szülővárosának üdvözlését és egy cserép földet és virágot adott át neki. A cserépföldét és virágot az ünneplést apjának sírjáról hozta Könyves Tóth Mihály. Könyvegik meghatva vette át a mester ezt a kedves ajándékot, az ajkához szorította és hosszasán csókolgatta. Bárczy István polgármester a főváros nevében beszélt ezután és átadta az ünneplésnek a főváros nagy aranyérmét. Majd Szatmári Mór, a Budapesti Újságírók

Szemesleg szavakkal a jubilánst. Dr. Fodor Oszkár a DMKE. nevében, Mórítz Zsigmond a „Nyugat” nevében, Szilágyi Vilmos a Vigszinház nevében, Márkus László a Magyar-Szinház nevében, Szirmai Imre a Királyszház nevében, Bihari Béla a Városligeti Szinház nevében, Gellért Jenő a kamarajátékosok nevében üdvözölte az ősz mestert. Ezután Ditrói Mór és Mészáros Kálmán a Színeszegyesület nevében hatalmas rózsakoszorút nyújtottak át a mesternek. A csokorban harminchárom vidéki színháznak három-három rózsája volt összefűzve. A kedves ajándékot nagy megilletődéssel fogadta a mester. Zilahy Gyula beszélt ezután a debreceni színhársulat nevében. Latabár Kálmán a Sziniakadémia nevében. Dr. Lichtenberg Kornél pedig a Lipótvárosi Kaszinó aranykoszoruját nyújtotta át. A beszédek végeztével Ujházi előre jött és meghatottan mondott köszönetet a királynak, a minisztereknek és a közönségnek a szives ünneplésért.

„Elhoztátok ezt a földet — ugymond — az apám sírjáról. Ugy meghat ez a kis föld, hogy legjobban szeretnék leborulni elé és kisírni magamat. Mennyire fáj, hogy ő, akinek hamvait e porok takarták, nem érhetfe meg e szép, nagy ünnepséget, de tudom, érzem, hogy a magasból látja ezt.”

Tovább nem tudott beszélni, a sírás elfojtotta a szavát. Az emeleti erkélyen megcsendültek ezután a Szózat hangjai és ezzel véget is ért a lélekemelő szép ünnepség.

A délutáni ünnepség után este a Nemzeti Színház közönsége ünnepelte Ujházi Edét. Alkalmi előadásképpen „Constantin abbé”-t játszották, azt a darabot, melynek címszerepében Ujházi egyik legelragadóbban szeretetreméltó alakítása gyönyörködteti a nézőt. Az ünnepi estére a nézőtér egészen megtelt és még az udvari páholy se maradt üresen. József főherceg és Augustia főhercegnő ültek benne, együtt tapsolva a közönséggel, mely lelkes ovációkkal hódolt Ujházinak. Első megjelenésekor vagy tíz percig tartott, a taps és hasonló lelkesedéssel tapsoltak a felvonásvégeken is. Noha bizonyára Ujházi volt nemcsak az estnek a hőse; de az előadásnak a lelke is, mégis ne hagyjuk említetlenül a szereplők között Csillag Terézt, Cs. Alszeghy Irmát, D. Ligeti Juliskát és Mészáros Alajost, akik igen derekasan hozzájárultak az előadás sikeréhez.